

d'asův knižní kapsář

■ Popkulturní fenomén *Milénium* má na svém kontě nejen čtenářské i divácké úspěchy, ale také trochu prapodivně hořkou pachutí soukromého sporu o vlastnictví práv na toto dílo. Eva Gabrielssonová, životní partnerka Stiega Larssona, vede svůj boj za získání morálního práva na jeho texty (přičemž na *Milénium* má podle všeho i značný autorský podíl) s Larssonovým nevlastním bratrem a jeho otcem. Spolu s redaktorkou francouzské *Elle* Marií-Françoise Colombaniovou sepsala svůj a Stiegův život v knize **Milénium, Stieg a já** (přeložil Marek Sečkař, Host, Brno 2011), kde mimo jiné přibližuje vztahy mezi Larssonem a jeho pokrevními příbuznými, stranou nezůstává ani líčení tristních zkušeností, které spolu se svým druhem zažívala, když se ocitl v hledáčku pravicových extremistů, jejichž čin-

nosti se ve svých článcích věnoval. Čtenář může být textem knihy nejprve trochu rozčarovaný – přeci jen je z dikce patrné, že spoluautorkou je redaktorka ženského časopisu, což je „tvar“ poněkud specifický –, postupně ale záměr Evy Gabrielssonové přebije veškeré nežádoucí příchutě a je patrné, že tato žena, s níž od počátků jejich vztahu Larsson sdílel levicové zaměření, bojuje za ideály, které se svým mužem sdíleli. I proto je těžké vymezit žánr knihy. Manifest? Zpověď? Životopis? Tragický příběh z ženské literatury? Či snad prohlášení? Od všeho kousek. (...) *dále bojují za získání morálního práva na Milénium a na soubor Stiegových politických textů. Bojují za něj, za sebe, za nás. Nechci, aby bylo jeho jméno nadále předmětem obchodování a obchodní značkou. Podle toho, jak se věci vyvíjejí, bych ho také jednoho dne mohla spatřit na pivních lahůvkách, balíčcích kávy nebo kapotách aut. Nechci, aby kdokoli špinil a zneužíval jeho boj a jeho ideály. Vím, jak by jednal ve všech situacích, které dnes prožívám. Bojovat by. Momentálně přichází do kin americká verze prvního dílu Milénia Muži, kteří nenávidí ženy. Režíroval ho sice uznávaný David Fincher, přesto tento „filmový mutant“ jako by symbolizoval (snad dočasnou) marnost boje za jisté ideály...* (ivc)

■ Před dvěma roky vydalo nakladatelství Paseka román u nás dosud

neznámého francouzského spisovatele Philippa Claudela (* 1962) *Šedé duše*. Příběh, zasazený do malého francouzského města ležícího nedaleko frontových bojů první světové války, byl po zásluze oceněn již ve Francii Renaudotovou cenou a časopis *Lire* jej v roce 2003 vyhlásil knihou roku. O dva roky později se dočkal též filmového zpracování. Claudelova kniha byla pozitivně přijata i u nás, a tak nakladatelství Paseka sáhlo po dalším autorově titulu, románu **Vnučka pana Linha** (přeložila Zora Obstová, Paseka, Praha 2012). *Na loďní zádi stojí starý muž. V náručí svírá lehký kufřík a novorozeně, které je ještě lehčí než kufřík. Starý muž se jmenuje pan Linh. Že se tak jmenuje, ví jen on sám, protože všichni, kdo to věděli, umřeli.* Těmito slovy otevírá autor neuvěřitelně citlivý příběh pana Linha, který opouští svou vlekou válkou poznamenanou vlast *kdesi* v Asii, aby zajistil své vnučce lepší život *kdesi* v Evropě. V novém zemi se pan Linh cítí nespůsobilý, nerozumí jazyku, nechápe civilizační nemožnosti tohoto světa. Se svou vnučkou v náručí bloudí přelidněnými ulicemi, uskakuje před troubícími auty a večer se vrací do noclehárny na periferii města. Ze vzpomínek na svou bývalou vlast jej vytrhne až náhodné setkání s panem Barkem na lavičce v parku. Oba muži naváží neobvyklé přátelství, a přestože každý mluví jiným jazykem, pocítí k sobě vzájemnou náklonnost.

Útrapy pana Linha tím ale nekončí, musí opustit noclehárnu a je „umisťován“ i s vnučkou v domě s mřížemi na oknech a ostrahou u vchodu. Pro své setkání s panem Barkem je však pan Linh ochotný udělat maximum... (eb)

■ *Do Anglie si přivezl tučet živých vzorků brouků, které objevil. Kvůli svastice je chtěl nejprve pojmenovat Anophatalamus hitleri – ale pak si řekl, že toto ještě není nejvyšší druh, není to vůdce jako Reichsführer, ale spis jeho předvoj, Jan Křitel, posel blanokřídlých. Proto ho raději pojmenoval Anophatalamus himmleri a doufal, že Anophatalamus hitleri se vyvine později.* Je rok 1936 a mladý vědec a obdivovatel Hitlera a eugeniky Philip Erskine objeví při své výpravě do Polska zvláštní hmyz, kterému se při roztažení křídel vytvoří na hrbečtě hákový kříž. Tento objev je však jen částí spletitého příběhu Neda Beaumana **Boxer, brouk** (přeložili David Záleský a Markéta Záleská, Euromedia Group – Odeon, Praha 2011), ve kterém si autor velice umně pohrává s tematikou eugeniky, fašismu, židovství, spikleneckých teorií a v neposlední řadě s podivnou nemocí – trimetylaminiurií, kterou trpí sběratel nacistických kuriozit Kevin Broom, jenž nakonec vyřeší nejen záhadnou smrt židovského boxera Setha Roache z roku 1936, ale i spojitost s podivně vyšlechtěným broukem, kterého mladý eugenik věnoval führerovi. (eb)

d'as doporučuje k tématu Rudolf II.

Robert John W. Evans, Rudolf II. a jeho svět. Myšlení a kultura ve střední Evropě, Mladá fronta, Praha 1997

Knihy anglického historika R. J. W. Evanse uvádí čtenáře do stále přitažlivého a poutavého světa rudolfínské doby, kdy se Praha stala císařským sídelním městem, křižovatkou evropské politiky a jedním z ohnisek zrodu moderní kultury. V těchto širokých souvislostech jsou představeny všechny významné osobnosti Rudolfova uměleckého a učeného okolí. (...) Císař Rudolf přestává být v této knize podivínem na pokraji šílenství, obklopeným šarlatány, a neúspěšným panovníkem zanedbávajícím své povinnosti...

Eliška Fučíková a kolektiv, Rudolf II. a Praha. Císařský dvůr a rezidenční město jako kulturní a duchovní centrum střední Evropy, Praha – Londýn – Milán 1997

Katalog k rudolfínské výstavě, která se konala 30. května až 7. září 1997 ve Valdštejnském paláci v Praze, přináší na tři desítky odborných příspěvků od českých i zahraničních badatelů, kteří se Rudolfem II. a jeho dobou zabývali a zabývají. V centru zájmu jednotlivých příspěvků je nejen osobnost Rudolfa II., ale i jeho předchůdci, jeho vztah k Praze jako rezidenčnímu městu, k umění a sbírkám, rovněž však i situace v českých zemích, ať už z politického, náboženského či vzdělanostního hlediska.

Ivo Purš a Vladimír Karpénko (eds.), Alchymie a Rudolf II. Hledání tajemství přírody ve střední Evropě v 16. a 17. století, Ústav dějin umění AV ČR – Artefactum, Praha 2011, 1199 Kč

Populárním a zároveň dodnes tak málo pochopeným tématem, jako je alchymie v době Rudolfa II., se zabývá tato publikace. Zaměřuje se jak na aktivity, jež byly přímo podporovány císařem, tak i na ty, které se rozvíjely v širším společenském okruhu. Téma je primárně vymezeno dobou vlády Rudolfa II., avšak pro pochopení jeho kontextu poukazují texty i na vývoj alchymických bádání ve střední Evropě od počátku 16. století až do století sedmnáctého.